№ 282
შაბათი, 30 დეკემბერი 1895

1877—1895

ივერია

№ 282
შაბათი, 30 დეკემბერი 1895

რედაქცია: ნიკოლოზის ქუჩა, 21. ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად და განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ რედაქციის და წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.

ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ. მეოთხეზედ—8 კაპ.

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.
„ივერიის“ ტელეფონი №227

ქართული თეატრი.

კვირას, 31 დეკემბერს, 1895 წ.
„ქართულ დრამატიულ საზოგადოების“ დასისაგან
წარმოდგენილი იქნება
ბ-ნ კ. ყიფიანის მონაწილეობით
თამარ ბატონიშვილი
ისტ. დრამა 5 მოქმ. კ. ს. მესხისა.
მონაწილეობას იღებენ: ჩერქეზიშვილისა, მელიქიშვილისა, ჩხეიძისა და სხვ. ბ-ნნი: ყიფიანი, კანდელაკი, ადამიძე, კორინთელი, წერეთელი, თამაზოვი, აბრამოვი და სხვ.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.
მოწაფეებისათვის ადგილები ლოჟების უკან 65 კაპ.
დასაწყისი სწორედ 8 საათზედ.
რეჟისორი ვლ. ალექსი-მესხიშვილი

საახალწლო საჩუქარი
გამოვიდა და ისყიდება
„ქართველთა ამხანაგობის“ გამოცემა
№ 38
ბედლის კალენდარი
1896 წლისა
მშვენიერის სურათებით
ფასი ექვსი შაური
ვინც ქართველთა ამხანაგობის მაღაზიაში ექვსი აბაზის წიგნებს იყიდის (ამხანაგობის მიერ გამოცემულს)
კალენდარი მუქთად დაეთმობა.

ტფილისის დამოჟნაა ცხადებს ჩაით მოვაჭრეთა საყურადღებოდ, რომ ამ მიმდინარე წელს გაუსყიდველი ჩაი კარტუზებში, რომელსაც სახელმწიფო ბანდეროლი არ აკრავს, უთუოდ უნდა წარუდგინონ დამოჟნას 1896 წ. 1-ლ იანვრამდე, რომ ბანდეროლი გადაეკრას.
(3—6—2)

ტფილისი, 30 დეკემბერი.

გამგე კომიტეტი სათავად აზნაურო სკოლისა *), და თვით საზოგადოება, რომლის წარმომადგენელი იგი კომიტეტია, ძალიან სცდილობს, რომ დაარსებული სკოლა სრულ გიმნაზიამდე მიიყვანოს და წყარო ცხოვრებისა ამ სკოლასა საკუთარი გაუჩინოს, რომ სხვას არ შეჰყურებდეს და სხვის იმედზე არ იყოს დამოკიდებული, მერე იმისთანა იმედზე, რომლის გამართლება ყოველთვის მოსალოდნელი არ არის სხვა და სხვა მიზეზთა და გარემოებათა გამო.

სკოლის სრულ გიმნაზიამდე გამატება და ერთობ ამ თუ იმ სახით არსებობა სკოლისა სახსარზეა დამოკიდებული. ყოველი ჩვენი კეთილი სურვილი, რაც გინდ ძალიან სანატრელიც იყოს, წავა, მოვა და ზედ მიაწყდება ხოლმე იმ „წყეულს საგანს“, რომელსაც ფული ჰქვიან. თუ მარტო ცარიელ სურვილზე მიდგება საქმე, ვინ იქნება ჩვენში, რომ ათასი კეთილი სურვილი არ გადაგიშალოთ წინ ერთი მეორეზე უკეთესი და ყველა ერთად და ერთნაირად სანატრელი. არა გვგონია, კეთილის სურვილების წამოთვლაში ვინმემ სხვამ გვაჯობოს ქართველებსა. ამაში ჩვენ წინ ვერავინ წაგვივა და ვერც ხალისს დაგვიწუნებს. ხოლო ჭირი ეს არის, რომ ყოველი სურვილი აღსრულების შეძლებასაც ჰთხოულობს, ესე იგი, ფულს, ამ ერთად ერთს ღონისძიებას, ურომლისოდაც სურვილი უქმი ბერვაა ტიკებისა.

მართალია, კარგად ფესვ-მოკიდებული ადამიანის გულში სურვილიც დიდი რომ არის და ხშირად იგი მთასაც გაარღვევს და თავს გაიტანს, გზასაც იპოვის, სახსარსაც და თითქმის არარისაგან რასმეს შეჰქმნის ხოლმე, ხოლო მარტო მაშინ-კი, როცა ადგილიდამვე საფუძვლიანად დაიძვრება სამოქმედოდ და სურვილით გამსჭვალული ადამიანი თვით თავის საკუთარს ძალ-ღონით დაამყარებს [illegible] გამარჯვებისას, სულ თუ არა, ბევრ წილში მაინცა. თორემ ვითხოვოთ, აცა იქნება სხვამ რამ მოგვაწოდოსო, ვერაფერი თამასუქია. ეს არის მიზეზი, რომ ხშირად ფრიად სანატრელი სურვილიც მკვდრად დაბადებულია ხოლმე, ჩალასავით აპრიალდება და ჩალასავით ჰქრება.

ჩვენ ყოველს ამას ვამბობთ იმის გამო, რომ თვით ხსენებული „საზოგადოება ღარიბთა მოსწავლეთა შემწეობისათვის“ ყურსაც არ იბღერტავს საიდამ რას გახდეს, რომ მისმა მართლა და კეთილმა სურვილმა სიტყვა საქმედ აქციოს. ბანკი ფულს მოგვცემსო და ყველა ბანკისაკენ თვალსა და ხელს იწვდის. მართალია, ბანკი არასფერს არ დაჰზოგავს, რომ, თუ რამ შეძლება აქვს, არ მოეშველოს ამ საზოგადოებას. ხოლო ბანკის შეძლებასაც საზღვარი უდევს. ეს ერთი. მეორე ისა, რომ ბანკის საქმე და მისის შემოსავლის მეტ-ნაკლებობა ბევრს იმისთანა მოულოდნელ გარემოებაზეა დამოკიდებული, რომელიც ცალკე ადამიანის ხელთ არ არის და რომელთ წინად დანახვა აღემატება ადამიანისათვის მინიჭებულ უნარს და ღონესა. ეს გარემოებანი, რომელთაც აქ ჩამოთვლა საჭირო არ არის, რადგანაც ყველასათვის ადვილად მისაწდომია, დღეს ერთს დონეზე აყენებს ბანკს და ხვალ მეორეზე, და აქედამ ბანკის შემოსავალიც დღეს ერთია, ხვალ სხვა. ამისთანა ცვალებადს ბედზე არ შეიძლება მკვიდრად დასდგეს იმისთანა მუდამი საქმე, როგორიც სკოლაა. მესამე ისა, რომ ბანკს ამ ბოლოს ხანებში ბევრი იმისთანა დარდი და საზრუნველი გაუჩნდა, რომლის გაძღოლისათვის დაყოვნება და დახანება შეუძლებელია. ეს დარდი და საზრუნველი ბევრს ფულს ითხოვს მერე ეხლავ და დაუყოვნებლივ, და ამისთანა შემთხვევანი არა ერთი და ორი კიდევ წინ აუტეხება მერმისშიაც. ძნელია, ჩვენმა ბანკმა ყოველს ამისთანა გაჭირებას ბოლო მოუღოს და მასთან იმოდენა ხარჯი გასწიოს, რასაც სკოლა სამართლიანად ჰთხოულობს.

რა გამოდის ყოველ აქედამ? ისა, რომ დიდი და პატარა მივდგომივართ ბანკს და ბღარტებსავით პირი დაგვიღია: პური არსებისა მოგვეციო. იმას-კი აღარ ვფიქრობთ, რომ ბანკი ზღვა არ არის, და თუნდ ზღვაც იყოს, ზღვა კოვზითაც დაილევა. მაშ რა უნდა ვქნათ, იტყვიან, რომ სხვა გზა არ არისო. არის ერთი ორი გზა, თუ სხვა არავისათვის, სკოლისათვის მაინც, მაგრამ იმოდენა მამულიშვილური ვაჟკაცობა არა გვაქვს, რომ გამოვიდეთ და ვთქვათ. რატომ არ იკითხავთ: სად არის იგი ჩვენი თავად-აზნაურობისათვის სასახელო და სადიდებელი განაჩენი, რომლითაც მათ თითქმის ერთხმად გაიწერეს სკოლისათვის ფონდის დასაარსებლად ფული? „საზოგადოება ღარიბთა მოსწავლეთა შემწეობისათვის“ რატომ უყრუებს ყურს ამისთანა საქმეს, რომელიც ჩვენს საქმეს განათლებისას ასეთს უშრეტს წყაროს არსებისას გაუჩენს? რატომ არ შუამდგომლობს ვისთანაც და სადაც [illegible] რომ ამ საქმეს თავისი [illegible]ადრობისაგან შეწყნარ[illegible]რე განხორცი[illegible]ც შესაძლო[illegible] [illegible]ამისთანა სასახელ[illegible]გებლო საქმეს თავი [illegible] არავინ არა ვკითხულობთ: [illegible]რის იგი განაჩენი დღეს? ვინ და რომელს ზანდუკში დამარხა იგი თაგვების საჭმელად? ნუ თუ ამისთანა პატივის ღირსია იგი განაჩენი მთელის საგუბერნიო თავად-აზნაურობისა? ჩვენ არა გვგონია, რომ ამ მეცხრამეტე საუკუნეში სხვა იმისთანა სადიდებელი განაჩენი შეედგინოს თავად-აზნაურობას ჩვენში თავის სასახელოდ და თავისის მამული-შვილობის სასიქადულოდ, და რას ვხედავთ დღეს? ეს რვა, თუ ცხრა წელიწადია მას აქედ და ჩვენდა სამარცხვინოდ შევუშინდით იმ საქებურს საქმეს და ეხლა დავდივართ და ვიძახით „ვითხოვოთ და ვითხოვოთო“ და თვითონ საქმე[illegible] თაგვების სალრღნელად გავუშვი[illegible].

ნუთუ მაშინ, როცა სკოლის ფონდის დასაარსებლად ასე გამოიდო თავი თავად-აზნაურობამ, იმოდენა ვაი-ვაგლახი გამოიარა, დავაარსოთ ეგ ფონდი თუ არაო, იმოდენა შრომა და ჯაფა გასწია სიების შედგენისათვის ვის რამდენი ფული შეახვედროთო, შესძრა ამისათვის დიდი და პატარა და ბოლოს თავისს სასახელოდ ერთხმად იღიარა ამ ფონდის შედგენა და სიები დაამტკიცა საცა ჯერ არს წარსადგენად—ნუ თუ ყოველივე ეს ტყუილ-უბრალო ფართი-ფურთობა იყო, ჩალა იყო, აპრიალდა და ჩაქრა? ჩვენ არავითარი საბუთი არა გვაქვს ეგ ფართი-ფურთობა შევწამოთ იმისთანა პატივსაცემ კრებულს, როგორიც მთელის გუბერნიის თავად-აზნაურობაა. ეს ამისთანა საქმე ბურთი ხომ არ არის ხელში გაითამაშ-გამოათამაშოს კაცმა და მერე კუთხეში მიაგდოს. არც ჩვენი თავად-აზნაურობაა ისე დამცირებული, რომ ამისთანა მძიმე საქმე სათამაშოდ წინ გაიგდოს. მაშ რა აბრკოლებს ამ საქმეს და დღეს აქამომდე რატომ არ ვიცით რამ შეგვიყენა იგი და სად არის მიძინებული?

აი ეს ერთი გზა, რომელიც საქ-

*) ასე მოკლედ ვასახელებთ გამგე კომიტეტს ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის საზოგადოებისას, რომელსაც საგნად აქვს შემწეობა გაუწიოს ღარიბთ მოსწავლეთა ჩვენში.

ფელეტონი

სიმღერა.

ქალს ვუთხარ: „გულის პასუხი
მე შენიმც მაცოდინაო“.
მითხრა: „მთას იყო ირმის ხრო
სილაღით, თავისთვინაო,
არ აკლდა გულის სიამე,
არც სიტკბო—თვალისთვინაო.
ერთხელ მძინარე ხარ-ფურთა
ნუკრიც გვერდს მიეწვინაო,
მიაგნო მონადირემა,
გეზი შიუკრა წინაო;
ხარს დაჰკრა, ფური დათოფა,
ნუკრიკ წაიღო შინაო.
აბა, მიდი და მაჩვენე,
სადღაა იმათ ბინაო?
—გაჰქრა!.. მთა და ტყის შვენება
ქარა-მტვრად დაიფინაო!
ნეტავი, ბიჭო, ირემსა
სრულ მთეზზედ აძოვნინაო;
კაცი-კი შორად დაჰთხია,
რომ ის არ აპოვნინაო.

ბაჩანა.

1895 წ.

დაკარგული სიტყვა.

(მიბაძვა კატულ მენდესისა)

I

— რამ დაგალონა, მშვენიერო და გონიერო არსებავ? რად შესწყვიტე ჩანგის ჟღერა? რად მოაკელ ქვეყანას სულისა და გულის წარმტაცი ჰანგი? რად განშორდი ზე-შთაგონებას და რად შეიმოსე სევდისა და მწუხარების სუდარით? — დაეკითხა თვალ-ცრემლიან მგოსანს საუცხოვო, ნარ-ნარი ფერია.

მგოსანმა პასუხი არ მიუგო.

— განა სმენაც დაჰკარგე? ან იქნება მიგაჩნივარ მაცდურ სულად, ულონოდ, დავრდომილად და არა გაქვს იმედი, რომ მე შემიძლიან შენი დახმარება, შენი შველა? განუმეორა ნაზისა და მომხიბლავის კილოთი ფერიამ.

მგოსანი შეაკრთო ამ გულის დამტყვევებელმა ხმამ, დაატკბო, მოხიბლა—და გამოირკვა.

— ვინ ხარ შენ, შეუდარებელო არსებავ, ჩემ საიმედოთ რომ მოვლენილხარ? ცამ მოგგზავნა, თუ ჯოჯოხეთმა? ნუგეშის მცემელი ხარ, თუ წინამორბედი სრულისა და დაუსრულებელის უიმედობისა, მხოლოდ განხორციელებულხარ ანგელოსის მზგავსად, რომ მით უფრო გამხვიო მაცდურების ბადეში და ჩემს დღეში ველარ ვიპოვო ხსნისა და შველის ტაძრის კარები?

— არა! მე ვარ ოცნება, სიტკბოება, ნეტარება და იმედი! მომგზავნა ცამ კურთხევით, რომ შენ განუგეშო და სიამით მოგწმინდო ეგ უმანკო, საერო სამსხვერპლოდ გამზადებული ცრემლი; გეამბორო, დაგაცილო სევდას, ცრემლს, ვაებას—ყოველს ამაოებას ამა სოფლისას და ჩემთან ერთად მოგაპოვებიო ის ნეტარება, რაც შენს ძლიერს და ღვთაებრივს ოცნებას შენთვის არა ერთჯერ დაუსურათებია სასოწარკვეთილების დროს!..

— არა მჯერა! უპასუხა უიმედო მგოსანმა, რომელსაც ეს ერთი ხანია თავის ერთან ერთად სიტყვა „სიყვარული“ დავიწყებოდა და მისათვის მისცემოდა განუსაზღვრელს მწუხარებასა და ვაებას.

— გრწამდეს, გრწამდეს ისე, ვით ის უნდა იწამო, რომ შენს წინ საუბრობს ეხლა არა მოჩვენება, გამოწვეული ხშირად უნაყოფო ოცნებისაგან, არამედ ხორც-შესხმული, სული, სული უმანკო და უცოდველი...

— მაშ კარგი! უპასუხა სრულის ნდობით მგოსანმა. იცი, მშვენიერებავ, რამ დამალონა, რამ გამოიწვია ჩემს თვალზე ეს მდუღარე ცრემლი, რამ შესწყვიტა ჩემი ჩანგის საამო ჟღერა?—იმან რომ დავკარგეთ სიტყვა, სიტყვა მშვენიერი, ღვთაებრივი, შეუდარებელი! ის სიტყვა, რომელიც ალამაზებდა, ასხივოსნებდა, ანეტარებდა ჩვენს კაცობრიულს ბუნებას დ უახლოვებდა უკვდავებას, ნეტარებას, ღმერთს!.. დავკარგეთ და მასთან ერ[illegible]ად დავკარგეთ ის სხივიც, რომელიც ასხვავებდა ჩვენსა და პირუტყვთა ცხოვრებას. ჩვენმა ურთიერთობამ, კავშირმა, დამოკიდებულებამ დაჰკარგა თვისი მშვენიერება, სითბო, ხ[illegible]ისი და მიმზიდველობა... დიაღ, [illegible]უყვასთან ერთად დავკარგეთ [illegible]!.. იყო დრო, როდესაც იმას იმეორებდნენ და ღაღადებდნენ არა მარტო ადამიანნი, არამედ იმ სიტყვით მომეგებებოდა თვით ბუნება, როდესაც ზე შთაგონება სიმთა საჟღერლად ჩემის ღარიბისა და ცივის სენაკიდამ გამომიწვევდა ხოლმე... იმ სიტყვით სძგერდა ჩემი გული, ჟღერდა ჩემი ჩანგი სტკბებოდა გონება და ნეტარებდა სული; ამ ჩემს სადღესასწაულო გალობას ბანს აძლევდნენ ცხო-

მეს სკოლისას კარგა მოზდილ სახსარს მისცემდა არსებობისას მერე მუდამს სახსარს, თუ-კი წევრნი ხსენებულ საზოგადოებისანი ჯეროვანად და უშიშრად მოიკითხავდნენ მიძინებულს საქმეს.

მეორე გზა დღეს გამოუჩნდა ხსენებულ საზოგადოებას. ეს ის არის, რომ თავად-აზნაურობას ბანკმა მიჰყიდა არწრუნისეული ქარვასლა: ეგ ქარვასლა იმოდენა შემოსავალს იძლევა, რომ თითქმის მთელის გიმნაზიის ხარჯს გასწვდება. ხოლო ამ პირველ ხანებში თავად-აზნაურობას კარგა ხარჯი მოუვიდა ამის სასყიდლად და გარდა ამისა დარჩენილი ქარვასლაზე ვალიც უნდა მოიშოროს. რომ ამ ქარვასლის წმინდა შემოსავალი სულ სკოლაზე მიიქცეს უკლებლივ, საჭიროა ჯერ თავად-აზნაურობამ მთელი ვალი, რაც დღეს ამ ქარვასლის გამოსულია და რაც ზედ თვით ქარვასლას აწევს, რაც შეიძლება მალე გაიხადოს. ამიტომაც გონიერება და წინდახედულობა ითხოვს, რომ მთელი ძალ-ღონე ბანკისა ამ ვალის გადახდას მიეშველოს, რომ მერე მთელი წმინდა შემოსავალი ქარვასლისა სკოლას მოხმარდეს. ვიმეორებთ, ის შემოსავალი თითქმის უმეტ-ნაკლებოდ გასწვდება მთელის გიმნაზიის ხარჯსაც-კი.

აქედამ ის საჭიროება და უეჭველი საჭიროებაც გამოდის, რომ ყველამ, ვინც-კი ხელს იწვდის დღეს ბანკისაკენ, სურვილი შევიმოკლოთ, დავჯერდეთ ჯერ ხანად მარტო იმას, რაც აუცილებლად საჭიროა და ყოველი გადანარჩენი გროში თავად-აზნაურობას მივაშველოთ, რომ მალე გამოვიდეს ვალებისაგან და წმინდა შემოსავალი ქარვასლისა ჩვენის განათლების საქმეს მოახმაროს უკლებლივ. რა თქმა უნდა, გიმნაზია რომ ჩვენი გვქონდეს, კარგია, არც ის იქნება ცუდი, რომ ჩვენი უნივერსიტეტიც ვიქონიოთ, მაგრამ ამისთანა საქმეების ქვიშაზე აშენება უბედურება იქნება. ნუ ავწეწავთ საქმეს, ნუ განვაბნევთ და გავფანტავთ სხვადა-სხვა საქმეზე ჩვენ დღევანდელ ფეხ-მოკლე შეძლებას, ნუ დავქსაქსავთ ჩვენს ძალ-ღონეს. ისა სჯობია ერთად მოვკრიბოთ ჩვენი ავლა-დიდება და ყოვლით უწინარეს ქარვასლა მალე დავიხსნათ ვალებისაგან და მით ერთი დაუშრეტელი, მუდამი წყარო არსებობისა მივცეთ ჩვენს განათლების საქმეს და ასე ყინულზე არა ვწეროთ მისი იმედები, როგორც დღესა ვწერთ და გვიხარიან, რომ ასე ვჰადით. ნუ დავივიწყებთ, რომ ყოველი გროში არ-წასული ამ საქმეზე, დააგვიანებს, დააყოვნებს ქარვასლის ვალებისაგან დახსნასა.

ნუ დავივიწყებთ, რომ წინ კიდევ ერთი დიდი საქმე გვიდევს. ქალების განათლების საქმეც ჩვენი ვალია და ჩვენი თავ-საცემელი. ამას შველა სჭირია, აქაც უნდა როგორმე გზა მივცეთ კმაყოფილებისა ჩვენს უსაჭიროესს მოთხოვნილებას. ქარვასლას რომ მალე დავიხსნით ვალებისაგან, იგი თითქმის გაისტუმრებს ყოველ ხარჯს სათავად-აზნაურო სკოლისას, რა სახისაც და სიდიდისაც გინდ იყოს, მაინც და მაინც დიდს შეღავათს მისცემს ბანკს, კარგა დიდ ლუკმას გადაგვირჩენს ბანკის შემოსავლიდამ, რომ ქალთა განათლებასაც სახსარი მიეცეს დაარსებისა და არსებობისა; და თუ ქარვასლის შემოსავალს ზედ დაერთვის შემოსავალი იმ ფონდისა, რომლის დაარსება თავად-აზნაურობამ დიდი ხანია მოიწადინა და რომელიც ზევით მოვიხსენიეთ, მაშინ ხომ ჩვენს ბედს მეფეარიც ვერ დაჰყეფავს.

ჩვენი უკანასკნელი დასკვნა ეს არის: ყოველს სურვილს, რაც გინდ სანატრელი იყოს, თუ ბანკის შემოსავლის განაწილებას ჰთხოულობს, თავი უნდა დავანებოთ დღეს ჯერ ხანად. ყოველივე, რაც დღევანდელ ხარჯს სკოლისას ისე, როგორც დღეს სკოლაა, გადარჩება, მივაქციოთ იმას, რომ ქარვასლა განვუთავისუფლოთ თავად-აზნაურობას ვალებისაგან და მით გავუჩინოთ სკოლას მკვიდრი, შეურყეველი საფუძველი ცხოვრებისა; გარდა ამისა ვიშუამდგომლოთ ვისთანაც ჯერ არს, რომ ზემოხსენებულს განაჩენს თავად-აზნაურობისას შესახებ სკოლის ფონდისა თავისი ჯეროვანი გზა მიეცეს. იქნება, ღმერთმა [illegible] ოს და ამ სახელოვან ს[illegible] ვად-აზნაურობ[illegible] მოენიჭოს, [illegible] ება ამ საქმისა არ [illegible] იყოს თვითონ თავად[illegible] ვის.

ახალი ამბავი

—

„ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა ღარიბ მოსწავლეთა დამხმარებელ საზოგადოებას“ შემდეგი მოხსენება მოსვლია ბ-ნ გოგებაშვილისაგან: „მაქვს პატივი მოვახსენო საზოგადო კრებას, რომ მე არ შემიძლიან ვიკისრო წევრობა იმ კომისიისა, რომელიც არჩეულ იქმნა, რათა შეადგინოს პროექტი სამეურნეო სასწავლებლისა. წინა კრებაზედ უარი განვაცხადე სიტყვიერად და ახლა იმავე უარს ვაცხადებ წერილობით. მთავარი მიზეზი ის გახლავთ, რომ მე არა მრწამს არც ისა, რომ კლასიკურს სასწავლებელს შეეძლოს რიგიანად მომზადება სამეურნეო სასწავლებლისათვის, რომელსაც ყველგან წინ უძღვის საზოგადო კურსი რეალურის სასწავლებლისა, და არც ისა, რომ სააზნაურო სკოლის საზოგადოებამ მოიპოვოს იმოდენა ნივთიერი ღონისძიება, რომ შეეძლოს მთელი გიმნაზიაც შეინახოს, როგორც რიგია, და სამეურნეო სასწავლებელიც დააარსოს და აწარმოვოს. სწორედ ამის გამო ვთხოვე წინა კრებაზედ საზოგადოებას ამოერჩიათ ბ-ნი ივანე როსტომაშვილი, თუ ერთის პედაგოგის მონაწილეობა კომისიაში, რომელიც შემდგარია სპეციალისტებისაგან, საკმარისად არ მიგაჩნიათ, მე დაგისახელებთ კომისიის შესაფერ წევრად მეორე კანდიდატსაცა, სახელდობ ბ-ნს გიორგი წერეთელსა, რომელიც სამართლიანად ითვლება ერთ საუკეთესო ქართველ პედაგოგად და რომლის მონაწილეობა სწორედ სასარგებლო იქმნება საქმისათვის“.

*** გუშინ წინ დანიშნული იყო კრება „ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა ღარიბ მოსწავლეთა შემწეობის საზოგადოებისა“, მაგრამ კრება არ შესდგა, რადგანაც კანონიერი რიცხვი წევრთა არ მოვიდა. შემდეგი კრება დაინიშნა დღეისთვის.

*** „საერო განათლების სამინისტროს ჟურნალში“ დასტამბულია ბ. ალ. ხახანაშვილის წერილი: „ქართველთა პოეტი მე-XII საუკუნისა შ. რუსთაველი და მისი პოემა „ვეფხისტყაოსანი“.

*** შიდა საქმეთა სამინისტროში ისინჯება საქმე შესახებ იმისა, რომ ბაქოს გუბერნიაში მუსლიმანთა ზოგიერთს სოფლებში, იმიერკასპიის მხარეს და სპარსეთის სამზღვრებთან დაასახლონ რუსის გლეხნი. (მ. ვ.)

*** გამოუცხადებიათ განკარგულება ფინანსთა მინისტრისა იმის შესახებ, რომ დამოჟნაში წარმოსადგენად ვერცხლის მანეთიანი ფული, ქაღალდის ფული და წვრილი ფული ვერცხლისა, თუ შავი წვრილი ფული რა ფასად უნდა მიღებულ იქმნას. 1 იანვრიდამ 1 აპრილამდე 1896 წ. ფასი დანიშნულია მანეთზე 65 კაპეიკი ოქროს ფულისა. (მ. ვ.)

*** დაბა ხონიდამ გვატყობინებენ, რომ იქ 10 დეკემბერს გარდაიცვალა პლატონ მიხეილის ძე კაკაბაძე, რომელიც პეტერბურგის კონსერვატორიაში სწავლობდა, შემდეგ წავიდა მილანში ხმის გასავარჯიშებლად და სწორედ იმ დროს გახდა ავად, როდესაც უკანასკნელი ეგზამენები უნდა დაეჭირა. ბ-ნი კაკაბაძე ძალიან დიდს იმედს იძლეოდა თავისის შესანიშნავის ნიჭით და ყველა მოუთმენლად ელოდა მისს დაბრუნებას სამშობლოში, რადგანაც მომღერალთა რიცხვი მეტად მცირე გვყავს და ჩვენი მდიდარი ეროვნული სიმღერა-კილოები-კი ფრიად დიდს მასალას წარმოადგენენ განათლებულ მომღერალთათვის სამოქმედოდ.

*** სახელმწიფო საბჭოში ამ ახლო ხანში გასინჯვენო პროექტს იმის შესახებ, რომ სოფლის სასწავლებელთ, სამრევლო და წერა-კითხვის სკოლებს სახელმწიფო მიწები მიეცეთ და სახელმწიფო ტყეებიდამ საჭირო ხე-ტყე ეძლიოთ. (რ. ვ.)

*** ჩვენ გვწერენ: 28 დეკემბერს, სოფ. ლვანკითს, გარდახდილ იქმნა წლის წირვა და პანაშვიდი გარდაცვალებულის უგანათლებულესის თავადის ალექსანდრე ივანეს ძის ბაგრატიონის სულის მოსახსენებლად.

*** ხარკოვიდამ სწერენ «ნოვ. ობოზ.»-ს, რომ იქ 16 დეკემბერს კავკასიის სტუდენტებს გაუმართავთ ჩვეულებრივი საღამო. სულ შემოსავალი ყოფილა 1405 მან. წმინდა შემოსავალი-კი დარჩენიათ 267 მ.

*** როგორც კავკასიის რკინის გზის უფროსი ვედენეევი იუწყება დეპეშით ხაშურიდამ, პირ-და-პირი მოსვლა მატარებლებისა დღეს, 30 დეკემბერს, უნდა დაიწყოს ტფილისსა და ბათუმს შუა.

*** ტფილისის სამხედრო სამკურნალოს უფროსი ექიმი ია. ი. მალინინი კავკასიის სამხედრო ოლქის სამხედრო-სამკურნალოს ინსპექტორის თანამდებობაზედ იქმნა დანიშნული, სწერს გაზ. „ტ[illegible] ლ.“-ი.

*** როგორც სწერს იგივ გაზეთი, სასჯულო საქმეთა მინისტრს ნება დაურთავს ტფილისში სასამართლო უწყების საქველ-მოქმედო საზოგადოების განყოფილება იქმნას გახსნილი.

*** როგორც „გრაჟდანინი“ იუწყება, მომავალს წელს ნება დართულია ნოვოროსსისკიდამ ტუაპსემდე და სოჩიდამ ახალ-ათონის მონასტრამდე 339 ვერსის მანძილზე შავის ზღვის პირის გზის კეთება დასრულებულ იქმნას.

*** ქუთაისიდამ გვწერენ, რომ მათის იმპერატორებითი უდიდებულესობათა გვირგვინის კურთხევაზე დასასწრებლად ამორჩეულ იქმნენ გარდა გუბერნიის მარშლისა ქუთაისის თავად-აზნაურთა წინამძღოლი ო. დ. ნიჟარაძე და თ. იასონ გელოვანი. რადგანაც სამეგრელოს თავად-აზნაურობა ჯერ არ არის შეერთებული იმერეთის თავად აზნაურობასთან, ამიტომ სჯა შეიქნა იმის შესახებ, იქმნეს თუ არა გაგზავნილი სამეგრელოს თავად-აზნაურთა წარმომადგენელი. კრებამ ამაზედ თანხმობა განაცხადა და ერთხმად ამოირჩია თ. იას. გელოვანი.

კორესპონდენცია.

—

ს. ფშაველი. (თელავის მაზრა) 24 დეკემბერი. ურები გვაქვს გამოცდილი: კავკასიაში თავისუფალი, ჯერ დაუსახლებელი ადგილები ბევრია, მოჭრეული ხალხი უნდა მოვიწვიოთ, რომ ამ ადგილებზე დასახლდეს. ამის მოლაპარაკეთ ჩვენ მთებში-კი არ შეუხედნიათ, რა მდგომარეობაში არის მთის ხალხი უადგილ-მამულობის გამო. მაგალითისათვის შორს წასვლა არ დაგვჭირდება. ავიღოთ თუნდა ხევსურები, ფშაველები და თუშები; ამათი „ადგილიც“ ადგილის სახელს ატარებს ვითომ? სახნავი არსად არის ამათთვის და სათესი; ერთ ისეთს ხრიოკს მთებში სცხოვრობენ, რომ ცხრა თვეს თოვლისა და

ველნი, მთანი, წყალნი, ბალახნი, ვარდ-ყვავილნი და თვითონ თვალუწვდენელნი, დაჩეხილნი და დალარულნი კლდენიც... დღეს მისი ხსენება აღიხოცა, განჰქრა, აღიგავა ქვეყნის გულიდამ ისე, ვით თოვლი წარსულის ზამთრისა... განქრა—და თვით ამ მშვენიერმა ბუნებამაც, რომლის ღვთაებრივი სილამაზე ხშირად კიბედ გარდამექცეოდა, რომ მე ღმერთთან ავსულიყავ, დანაღვლიანდა, დაძაბუნდა, დაჰკარგა ფერი!..

— ეგეც ვიცი, ჩემო სიტკბოებავ, უფრო მეტის ალერსითა და მიმზიდველობით მიუგო ფერიამ. ვიცი და სწორედ იმ საოცნებო სიტყვას, მისს განხორციელებას იპოვი ჩემთან, იქ, იმ საოცნებო მხარეს, სადაც ნიადაგი სახლ-კარობა მაქვს... წავიდეთ ჩქარა, დაუყოვნებლივ, ჩემო ღმერთო, ჩემო ნეტარებავ, აღგზნებულის გრძნობით უთხრა ფერიამ მგოსანს, ჩაიკრა გულში და ნეტარების ალებით გამსჭვალული გააფრინა საოცნებო ქვეყანას...

ეს ფერია ის ბოროტი და შეჩვენებული ფერია იყო, რომელმაც სიტყვა „სიყვარული“ თვით მოჰპარა ხსოვნიდამ მგოსანსა და მისს ერს დასასჯელად და შურის საძიებლად.

II

ფერიას საბრძანებელი—ახალი სამყოფი მგოსნისა—გულისა და გრძნობის წარმტაცი იყო... იქ მოიპოვებოდა ყოველივე, რაც-კი ადამიანს სიამოვნებასა და ნეტარებას აგრძნობინებს: ყოველ-გვარი სიმდიდრე, მშვენიერება, გალობა და ელვარება იქ დამკვიდრებულიყო; არა აკლდა რა სასუფევლის დიდებულებას და სავსებით ჰსახავდა იმ ასაფრთოვანებელ ნაკადულს, რომლითაც სულდგმულობს მგოსანი და რომელშიაც იგი ეძებს ზე-შთაგონებას... მაგრამ მგოსანი, მიუხედავად ამისა და ფერიას განუსაზღვრელის ალერსისა და სიყვარულისა, კვლავინდებურად დანაღვლიანებული და უიმედო იყო... ყოვლივე ეს გარეგანი სიმდიდრე და მშვენიერება, შეუწყვეტელი ტრფიალი და ხვევნა მშვენიერის ფერიისა, გალობა ციერთა, სიტყვა „სიყვარული“-ს გაუგონებლად, უფრო მეტად აძაბუნებდა და ასევდიანებდა მისს დიდებულს არსებას; გარეშე ამ ტკბილის ჰანგისა მისთვის ყოველივე ამაო იყო...

III

ერთს დილაზე, როდესაც ფერიას მშვენიერი საბრძანებელი დღესასწაულობდა და სმენას ატკბობდა, მგოსანი დამჯდარიყო წყლის პირად და მძიმე ფიქრებში გართულიყო; წარსული ბედნიერება, რომელიც დაკარგულს სიტყვაში იყო ჩასახული, ჯოჯოხეთის ალსა სდებდა და უწყლულებდა გულს და ახლანდელი ბედნიერება დაამების ნაცვლად ამ წყლულს უფრო უძნელებდა და უძლიერებდა...

უეცრად მოესმა საოცარი ღაღადი... შეკრთა მგოსანი, გამოირკვა და სმენად გარდაიქცა... უჩვეულო ხმა თან-და-თან მოახლოვდა, გაძლიერდა და ნეტარების ჰანგად გარდაიქცა... მგოსანმა შეჰყვირა და მას მთელმა ბუნებამ, გამსჭვალულმა ღვთაებრივის ნეტარებითა, გალობით უპასუხა: „სიყვარული“!

ოჰ, განგებაო! ხელმეორედ შეჰკივლა მგოსანმა და სიხარულის ცრემლ მორეულმა, ქვითინით წარმოსთქვა „სი—ყვა—რუ—ლი!..“ ეს ის დრო იყო, როდესაც ძველს ქვეყანას ცამ განუხორციელა თავისი აღთქმა და ამ სოფელს წარწყმედისაგან მხსნელად და უმეცრების წყვდიადის მეცნიერებისა და წინსმვლელობის ნათლად გარდამქნელად მოევლინა იესო მაცხოვარი!..

მოევლინა კაცობრიობას დიდი მოძღვარი, განახლდა ქვეყანა, გაიმსჭვალა ყოველისავე ალტაცებითა და მადლით-და ბოროტების გენიასაგან მოპარული სიტყვა „სიყვარული“, უფრო მეტის ძლიერებითა და სხივ-ფენით მოევლინა ქვეყნიერებას; მგოსანის მოუსყიდველი სულიც განახლდა, გაძლიერდა და ოცნების სპეტაკ ფრთებზედ შემჯდარი გამოეშურა თავის სამშობლო ქვეყნისაკენ და იპოვა იგი განახლებულად, მდიდრად და ყვავილოვანად.

IV

მგოსანმა იხილა ქრისტე, თაყვან[illegible]სცა მას და ამბორ ჰყო. ჯვარცმულმა [illegible]ალოცა მგოსანი, უკურთხა ჩანგი [illegible] უთხრა: „აღიღე ჩანგი უკვდავი [illegible] შეუდექ სამსახურსა ხალხისას. მოსწმიდე მას ცრემლი ტანჯვისა და მწუხარებისა, დაუამე წყლული სულიერი, ნუგეშ ეც დავრდომილთ და ანდერძად გარდაეცა მენდობამათ, სიბრალული და სიყვარული; სამივ ერთად ნიადაგად დაუდევ გულსა ხალხისასა და ზედ აღაგე ხელ-უხლებელი ტაძარი თავისუფლებისა და ერთობისა!..“

შესწყდა ღაღადი ღვთისა—ქრისტე ამაღლდა და აღფრთოვანებულმა მგოსანმა ჩამოჰკრა სიმებს უკვდავის მოძღვრების გასავრცელებლად...

გრ.

ყინულის ქვეშ არიან. მთიელთა ცხოვრებას შეადგენს თითო-ოროლა ფოხოხი; ამათი იბრუნებენ სულს, ამათი აწველ-ნადღვებით იშორებენ ყოველ ...არს ზეგარას. აქ კაცი და დედაკაცი ...რთნაირ უღელს აბარებს: სულ იმის ...ქრში არიან, ოღონდ როგორმე გა...ვიდნენ, როგორმე იცხოვრონ; სხვა მათი ...ქრს არავერი მიეკარება; სადაც მა... მაცხოვრებელი საქონელი გაიკვებება, ...ნიც იძულებულნი არიან დიდ-მატარ...ად იქ იყვნენ, მას უპატრონონ. ამ ...რემოების შემდეგ გამოდიან ზოგიე...ბი და იძახიან: მთის ხალხს კულ...ი ხალხივით ერთი ადგილიდგან მეორეზე გადასვლა უყვარსო და მრავალი ამისთანა. არა, ეს ასე არ არის; ამისი მიზეზები უადგილ-მამულობაშია.

მას შემდეგ, რაც მთაში ცხოვრება შეუძლებლად გახდა, ბევრი მთის ხალხის თხოვნა გაგზავნილა, სადაც ჯერ არს, რომელიმე თავისუფალი სამოსახლო ადგილის თაობაზე: გვიშვირს, დაგვასახლეთო, მაგრამ თხოვნის დაკმაყოფილება ძალიან იშვიათი ყოფილა. მთის ხალხმა, რა ნახა, რომ ღადადი მიზანს ვერ აღწევდა, თითო-ოროლა ...რომობით მოგროვილი ფულით სათავადო ადგილების შეძენას-ღა მიჰყო ...ლი... აქ ერთი თხოვნის შედეგი ...ნდა მოგახსენოთ.

სოფ. ფშავლის ახლო, ასე ხუთ ვერსზე, კავკასიონის მთის ძირობაზე, ის ოციოდე დღის სახელმწიფო სავე ადგილი ლეჩური. ამ ადგილს 882 წ. დღეს აქამომდე ხუთმეტიოდე ...ომლი ფშაველი ხმარობდა: ხნავდა, ...თესავდა, შიგ სახლები ჰქონდა გამართული. იმ დღიდგანვე ლეჩურელმა ფშაველებმა დაიწყეს თხოვნების მირთმევა, ეს ადგილი ჩვენ მოგვეცით, როგორც მთის უადგილ-მამულო სალხსაო. თითქმის ხუთმეტი წელიწადია, რაც ყოველ წლივ თხოვნებზე და პოვერნიებზე ...ურებელ ფულსა ხარჯავდენ ...000 მ. ნაკლები-კი აღარ გვექნება ...ხარჯული, მიაჩნიათ. ამ ფულით ...ხის დღის მამულს შეიძენდენ!) მაგრამ მათი თხოვნა სულ ამაო გამოდგა, და აი ახლა, ამ შუა ზამთარში, პოლიციამ აჰყარა ეს დაბინავებული ხალხი,—თქვენს ადგილში, მთაში წადითო! კაცი უნდა დაესწროს ამათ ზინის ამლას, რომ მათი საცოდავობა თავისის თვალით ჰნახოს, თორემ კალამი უძლურია ამ წამების გადმოსაცემად. საწყლებმა, სხვა სარჩო-საბადებელს არ ვიტყვი, სად და როგორ უნდა წაიღონ ფუტკრის გეჯები (სკები)? ისეთი კომლი არ არის, რომ რამდენიმე ძირი ფუტკარი არა ჰყავდეს.

მთის ხალხზე არა ნაკლებ ...არის ხალხს უშვირს მამული, მაგრამ...

რაც არა სწადის მინდვისა,
ყურებში მძიმედ მიჰქდისა!

ფშაველიშვილი.

1895 წ. 25 დეკემბერი.

ქალაქის საბჭო.

28 დეკემბერი.

უკანასკნელი კრება დაიწყო 9 საათზედ. თავმჯდომარეობდა ქალაქის მოურავი თავ. ნ. ვ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი.

კრების დაწყებისათანავე შეუდგნენ ქალაქის ლომბარდის გამგეს, ამის კანდიდატისა და ლომბარდის სალაროს სარევიზიოდ ორის კანდიდატის არჩევანს. კენჭი უყარეს და ამორჩეულ იქმნენ ლომბარდის გამგედ აწინდელი დირექტორი ქალაქის გამსესხებელ კასსისა მ. ო. ყაზაროვი (39 თეთ. და 3 შავი) და გამგეს კანდიდატად ხმოსანი თავ. ნ. ზ. თუმანოვი (35 თ. და 3 შ.). მორევიზიე დეპუტატებად ამორჩეულ იქმნენ ხმოსნები თავ. ა. მ. არღუთინსკი-დოლგორუკი და რიდი.

შემდეგ დამტკიცებულ იქმნა გამგეობის მოხსენება იმის შესახებ, რომ ზოგიერთს დასაფასებელი გარდასახადი ეპატიოთო. მერე შეუდგნენ განხილვას ქალაქის გამგეობისავე მოხსენებისას იმის შესახებ, რომ ციციანოვის აღმართის გასაუმჯობესებლად დახარჯულ იქმნას 18,780 მან.

ხმ. თაიროვი. მეტად დიდი ფულია ნაანგარიშევი. ქალაქის გამგეობა და ტეხნიკოს ხმოსანთა კომისიის აზრით თითო კუბიკურ საჟენის ქვის აღება დაჯდება 6 მან., სულ 2,000 კუბ. საჟ. და ამას-კი 12,000 მან. დასჭირდებაო. ამ ჯამის ერთი-ორად შემცირება შეიძლება, თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებასაც, რომ მოტეხილი ქვა ფულად ჰღირს და გაიყიდება.

ინჟენერი გრინევი. მოტეხილი ქვა არაფრისათვის არ ვარგა და არავინ იყიდის.

ქალაქის ინჟენერი მელიქ-ბეგლიაროვი. მარტო ნამტვრევ ქვის გაზიდვა კუბ. საჟ. ჯდება 4 მან.

ხმ. მ. ი. დოლუხანოვი. ეხლა ხარჯზედ ლაპარაკი უადგილო და მეტია, რადგან ტეხნიკოსთა კომისსიას განუხილავს და მოუწონებია. აქ ეხლა მხოლოდ ის უნდა გადავწყვიტოთ, საჭიროა ციციანოვის მთის გასაუმჯობესებლად მუშაობა დავიწყოთ თუ არა. ჩემის აზრით, ეს საქმე კეთილი საქმეა და ეგ მოხსენება უნდა დავამტკიცოთ.

ხმ. ვართანოვი ამბობს, რომ იჯარით გავცეთ ეგ სამუშაოო.

ხმ. თაიროვი. მე ვიყიდი ნამტვრევს ქვას, თუ სხვა მუშტარი არ გამოუჩნდა.

ხმ. მ. ი. თამამშოვი. ერთი ეს მითხარით, ციციანოვის აღმართი დაგჭირდება-ღა რათმე, ცხენის რკინის გზა რომ არსენალის აღმართზე გავიყვანოთ.

ხმ. ... ციციანოვის აღმართს მაინც წამალი უნდა დაედოს, სულ ერთია ცხენის რკინის გზა გაივლის თუ არ გაივლის.

ხმ. შაჰ-ხიზოვი. ციციანოვის აღმართი ქალაქს ოთხი-ათას თუმნამდე უზის და ვშიშობ, რომ ვაი თუ ეგ ახალი ხარჯიც ტყუილად გავწიოთ და იარას მაინც წამალი ვერა დავადოთ-რა.

ა. ა. ივანენკო. გამოგიტყდებით, რომ თუმცა მაგ მოხსენებას ხელი მოვაწერე, მაინც უფრო გონიერად მიმაჩნია, რომ ყოველ წლივ წვრილ-წვრილად ვხარჯოთ ხოლმე ფული, ერთბაშად მაგდენის ხარჯვას. დარწმუნებული ვარ, ეგ ფულიც რომ გამოვიმეტოთ, აღმართს მაინც ყოველ წლიურად ხარჯი დასჭირდება.

ამ საგანმა საზოგადოდ დიდი კამათი გამოიწვია და უსიამოვნებაც-კი ზედ დაერთო. ხმ. ა. ს. ბაბოვმა შენიშნა სხვათა შორის, რომ ხმოსანს შაჰაზიზოვს რუსული კარგად არ ესმის და ამიტომ სხვის სიტყვებს იმ აზრს ახვევს თავზედ, რომელიც იმათ მთქმელს ფიქრადაც არ მოსვლიათ. ხმ. შაჰაზიზოვმა ეს სიტყვები პირად შეურაცხებად მიიჩნია და ხმამაღლა დაიწყო ყვირილი, რომ ხმ. ბაბოვმა უარი განაცხადოს თავისს ნათქვამზედაო. ისეთი ალიაქოთი ასტყდა საბჭოში, რომ ქალაქის მოურავი იძულებული იყო ძალზედ ეწკარუნებინა ზარი და ისე ჩამოეგდო მშვიდობა და წესიერება.

მაინც დიდად მწვავე ლაპარაკი აღიძრა და ისე გაჭიანურდა ეს ბაასი, რომ საბჭომ მხოლოდ ღამის პირველს საათზედ უყარა კენჭი საბაასო საგანს. კენჭის ყრით საბჭომ უარჰყო არა თუ მარტო ქალაქის გამგეობისა და კომისიის მოხსენება ციციანოვის აღმართის გაუმჯობესების შესახები, არამედ ის მეორე წინადადებაც, რომ მაგ საქმეზედ, 18,000 მან. ნაცვლად, 5,000 მან. დაიხარჯოსო.

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდამ.)

„ნოვ. ვრემია“ როგორც შეჰფერის ისე ათავებს ძველს წელიწადს და იმედიცა გვაქვს თავისი დახავსებული ჩვეულებებით შეეგებება ახალ წელიწადს და იმასაც ისეთის ქრისტიანებრივი ქადაგებით გაათავებს როგორც მრავალი წლები. არა ეშველა და ვერ მოასვენა კავკასიის ადგილობრივი მცხოვრებლების დარდმა.

ბ. „კავკაზეცი“ ამ გაზეთის № 7118 განაგრძობს თავისს წერილებს და სტირის და გოდებს, რომ კავკასიაში ადგილობრივ მცხოვრებნი ... რუსის ელემენტსა, და ყოველის მხრით გზას უკრავს მასაო.

„მოხელე ადგილობრივ მცხოვრებთაგან ყოველს ღონეს ხმარობს რუსის მოხელეს კონკურენცია გაუწიოს. აბეზღებს მას მთავრობასთან, აგზავნის მაზედ „დანოსებს“, ხალხს აღელვებს მის წინააღმდეგ და ხშირად მძიმე დანაშაულობასაც აბრალებს. თუ კი მიიღებთ მხედველობაში დაუდგრომელს ბუნებას კავკასიის მცხოვრებლისას, მის ჩივილისა და დაბეზღების მოყვარეობას, მაშინ დამერწმუნებით, რომ მათ მოქმედებას ფართო ნიადაგი აქვს მოპოვებული. ჩვენო, განაგრძობს ღირს შესანიშნავი „კავკაზეცი“ ჩვენ მოხელეებს სამსახურიდამ ვითხოვთო, ადგილობრივი მცხოვრებლები-კი ყველა სოროებიდამ ძვრებიან და სრულიად ადვილად იჭერენ თავისუფალს ადგილებს.

ნეტავ შეგვატყობინებდეს ბ. „კავკაზეცი“ რომელი წყაროებიდამ ამოიღო ეს ცნობები. რომელი ადგილები უჭირავთ კავკასიელებს და სად. შეიძლება უფროსი მწერლის უმცროსი თანაშემწის ადგილები უჭირავთ, და ამისთანა ადგილებისათვის ხომ არცერთი რუსი არ იკადრებს აქეთ წამოსვლას. თუ პროცენტებით იანგარიშებთ შეიძლება მაშინაც გამოვიდეს, რომ ადგილობრივ მცხოვრებთაგან მოხელეთა რიცხვი უფრო მეტია, მაგრამ ეს სწორედ მიტომ, რომ მწერლებთა და სეკრეტრებთა რიცხვი უფრო მეტია, ვინემ გუბერნატორთა და სასამართლოების თავმჯდომარეთა.

აი, ამიტომ ვიმეორებთ, განაგრძობს ბ. „კავკაზეცი“ საჭიროა რომ კავკასიაში შემოღებულ იქმნას სამხედრო პოლიციის გამგეობა, და რაკი ადგილობრივი მცხოვრებნი დაინახავენ, რომ მათთვის სამსახურის ადგილები აღარ მოიძებნება კავკასიაში, მაშინ მოისპობა დანოსებიც რუსების მოხელეთა შესახებ. რუსეთი უზვია და დიდი, კავკასიელთათვისაც მოიძებნება ადგილი, მაგრამ კავკასიაში-კი არა.

ამ გზას დიდი ხანია უკვე დაადგენ, მაგრამ ჩვენა გვგონია სწორედ შემცდარი პოლიტიკაა ესა. ვერავინ ისეთის სიწრფელით, ისეთის ცოდნითა და ისე რიგიანად ვერ ემსახურება სახელმწიფო ინტე...ს, როგორც ადგილობრივი მცხოვრებივე, თუ რასაკვირველია სახელმწიფო ინტერესი მოითხოვს, რომ ყოველივე ადგილობრივი მოთხოვნილება, რიგიანად იქმნეს დაკმაყოფილებული. სწორედ ამ პოლიტიკის წყალობით ერთი მხარიდამ მეორეში მიდის, მხოლოდ ის კაცი, რომელის ერთადერთი ინტერესი კუჭის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებაა და სწორედ ამიტომაც სხვას არას დასდევს, გარდა ფულის შეძენისა. ამიტომაც არის, რომ უიმისოთაც დახავსებულს ბიუროკრატიზმს აღარაფერი განმაცხოველებელი ძალა არა აქვს და სახელმწიფოს ინტერესების სრული წინააღმდეგია მისი მოქმედება. რა ინტერესისათვის წავა ტფილისში ვარშაველი, ან ტფილისელი, გინდ ქუთაისელი ვარშავაში, გინდ პერმში, თუ არ ერთისთვის: რაც შეიძლება და რა გზითაც შეიძლება ბევრი ფული შეიძინოს? ამას ხომ დამტკიცება არ ეჭირვება, რომ სამშობლოს სტოვებს მხოლოდ ის, რომელიც ზნეობრივად სუსტს არსებას წარმოადგენს, და რომელსაც ღონე არ შესწევს თავის სამშობლოში ცხოვრების ბრძოლაში ჩაერიოს, ისინი, რომელნიც ადამიანის ღ...მ მვენებელს მისწრ...ებას მოკლებულნი ...ო. ჩვენ სრულიად ვეთანხმებით ავტორის სურვილს სენატის რევიზიის დანიშვნის შესახებ და როგორც კიდევაც წარმოითქვა ჩვენს სათავადაზნაურო კრებაში ეს სურვილი ყოველს ჩვენგანსა აქვს, ჩვენ გვრწამს, რომ ეს რევიზია ისეთს საქმეებს აღმოაჩენს, რომელზედაც აქ ბაასი მოუხერხებელია“ დღეს და კიდევ უფრო მოუხერხებელი იქმნება შემდეგში „ნოვ. ვრემია“-სათვის ბოლოს ისიც არ შეგვიძლია არ ვიკითხოთ, თუ-კი საჭიროა ეს კითხვა და ყველასათვის ცხადი არ არის, ნეტავ, „ნოვ. ვრემია“ კონსერვატიულ ორგანოთა შორის ითვლება რუსეთში, თუ ლიბერალური მიმართულების არის?!!

უცხოეთი

—

ინგლისი. ლორდ სოლსბერიმ დაიწყო დიპლომატური მოლაპარაკება საფრანგეთთან და ნიდერლანდებთან, რომელთაც ტერრიტორიები აქვთ ამერიკაში, იმის შესახებ, რომ ერთად წინააღუდგნენ შეერთებულ შტატების პოლიტიკას და ყოველი ღონისძიება იხმარონ თავისის სამფლობელოს დასაცველად. წინად ისპანიამ შეატყობინა ინგლისის მთავრობას, რომ ის ინგლისთან თანახმად იმოქმედებს ამერიკის წინააღმდეგ.

ამბობენ, ინგლისი, საფრანგეთი, ნიდერლანდები და ესპანია ოთხთა სახელმწიფოთა კავშირს შეადგენენ, რათა თანახმად ებრძოლონ შტატებს და მით თავისს სამფლობელო ტერიტორიებს ნამდვილი მფარველობა გაუწიონ.

—

გაზეთებში დასტამბულია როზბერის შემდეგი წერილი: „მიუხედავად იმისა, რომ სოლსბერი მედგრად ებრძოლა ოსმალეთს სომხების გამო, მიუხედავად მკაცრის პროტესტისა, ოსმალეთმა ყური არ ათხოვა ინგლისის თხოვნასა და შუამდგომლობას. ინგლისის დიპლომატიამ დაამტკიცა უძლურება და ოსმალეთი არეულობა სრულიადაც არ შემწყდარა. მთავრობას ალბად წინ გადაეღობა დიდი დაბრკოლება; მას ან უნდა მიეტოვებია სრულიად სომხები, ან გამოეწვია მთელის ევროპის ომი. მე მსურს თვით მთავრობისაგან გავიგონო ამ გარემოებათა ახსნა; მე დავუცდი პარლამენტის სხდომებს“. ამრიგად ინგლის-ოსმალეთის უკანასკნელი დიპლომატიური შეტაკება სომხების გამო პარლამენტმა უნდა განიხილოს.

ქართული საღამო პეტერბურგში.

—

ამ წელს პეტერბურგის კეთილშობილთა საკრებულოში გამართული ქართული საღამო სწორედ მშვენიერი და საუცხოვო რამ იყოო, სწერს გაზეთი „ნოვოე ვრემია“. საღამო გამართული იყო ქართველ ღარიბ სტუდენტების სასარგებლოდ. საკრებულოს დარბაზი მთლად სავსე იყო ხალხით: აქ ჰნახავდით ახალგაზდობას, სამოქალაქო და სამხედრო უწყების მოხელეთ და სტუდენტებს თითქმის ყველა უმაღლეს სასწავლებლებიდამ. ქართველი სტუდენტები პეტერბურგში საკმაოდ ბლომად არიან, ყველანი დაესწრნენ,—დაესწრნენ აგრეთვე სასულიერო აკადემიის სტუდენტებიც როგორც ქართველები, ისე რუსები, რომელთა ახალი აკადემიური ფორმა ეცვათ. ვისაც-კი აღმოსავლეთის ქალთა ტიპი უყვარს, იგი აქ ბლომად ჰნახავდა ქლებს მორგვალო პირისახით, რომელთაც ცხვირი სწორე აქვთ, სქელი და შავი წარბები, რკალივით გადაჭიმული, თვალები შავი და სხვ. არც ერთს ქართულს საღამოს ამდენი ხალხი არ დაჰსწრებია, რამდენიც ამ წელს დაესწრო და ეს საღამო-კი მე-27-ეა. ამ ჟამად საღამოზე თავი მოიყარა მთლად ქართველმა საზოგადოებამ, რომელიც-კი პეტერბურგში სცხოვრობს, დაწყებული არისტოკრატიდამ აქ იყვნენ: სილამაზით განთქმულნი კნეინა ჭავჭავაძისა და ...ქიშვილისა. კასიის მთავარ-მართებელი გრ... ადიუტანტი შერემეტევი, ... გუბერნატორი თავადი შ... ზოგიერთნი წარმომადგ... თველ თავად-აზნაურთა... შორის, აქ ჩანდა ერთი... სამხედრო პირი, რომელი... და გულზედ გიორგის ჯვარი... ლას ყურადღებას იპყრობდა, გენერალ ქავთარაძე, მისის უდიდებულესობის კანვოის ოფიცრები და მათი უფროსი ბარონი მეინდორფი, ქართველი, კნეინები და თავადები. დარბაზი და სხვა ოთახები მორთული და მოფენილი იყო აღმოსავლეთის გემოვნებაზედ ბარონის კლოდტის სურათებიდამ სხვა-და-სხვა იარაღითა და ხალებით. კიოსკებში ჰყიდნენ შამპანიურსა და ხილს ქ-ნი პეტიპა და პრეობრაჟენსკაია. საჩაიო ბუფეტს, სადაც ბუტერბროდესა და სხვა...უზმ... ლობას ჰყიდნენ, მორიგი გამგე-სტუდენტები განაგებდნენ.

საღამო დაიწყო კონცერტით, რომელიც მხოლოდ შუაღამისას დასრულდა. აქვე იყო მუსიკაც, სიმღერებიც და ლექსების კითხვა; ლექსები

წაიკითხეს: ქ-ნმა იავორსკაიამ, ბ-ნთ ველიჩკომ და კრემლევმა; იყვნენ აგრეთვე არტისტებიც, რომელნიც აფიშებშიაც იყვნენ აღნიშნულნი. [illegible]ვითვეული № ორჯელ და სამჯერ იქ[illegible] გამეორებული. სულ ახალი იყო [illegible] ალამოზედ არხანგელსკის მომღერალთა გუნდი, რომელმაც მრავალი ქართული სიმღერა მშვენივრად ასრულა. კონცერტის დასასრულ გამართულ იქმნა ქართული ცეკვა ზურნასა და საზანდარზე.

ნამდვილი ცეკვა ნაშუაღამევის 1-ლ საათზე დაიწყო და 4 საათამდე გაგრძელდა; მოცეკვავთ დირიჟორად ბ-ნი ჩუბინოვი ჰყავდათ, რომელიც აგერ ოცი წელიწადია მუდამ სდირიჟორობს ქართულს საღამოებზე. ანტრაქტებზე, სხვა-და-სხვა ევროპიულ ცეკვათა დროს, ლეკურსაც თამაშობდნენ ხოლმე.

ყველა დიდად მოჰხიბლა ქ-ნ პეტიპას მარდმა და ცოცხალმა ლეკურმა,—ის მეტად გატაცებით სცეკვავდა ლეკურს, რასაც თვით ქართველები ისე გატაცებით არა თამაშობენ ხოლმეო, შეჰნიშნავს „ნოვოე ვრემია“, მაგალითად ამ საღამოზედ ითამაშა ლეკური კნეინა ანდრონიკოვისამ,—ის თითქოს ჰაერში დასცურავდა. ამ საღამოზედ ლეკურში გაიმარჯვა თავადმა მაყაშვილმა. მაგრამ არც სხვები ასრულებდნენ ცუდად ფეხის გასმას დოლსა და ზურნაზეო, ამბობს გაზეთი „ნოვოე ვრემია“.

სტუდენტებისაგან ამორჩეულმა დეპუტაციამ მადლობა განუცხადა გენერალ-ადიუტანტს შერემეტევს, რომ მან ინება და საღამოს დაესწრო.

ჟურნალ-გაზეთებიდამ და წიგნებიდამ

ამოკრებილი ამბები.

—ერთი გერმანელი დოქტორი ამბობს, რომ ეგრედ წოდებული „კარბოლკა“ (Карболовая кислота) საშიშარია ჯანმრთელობისათვისაო. უცდია მას რამდენჯერმე მოქმედება „კარბოლკისა“ მაშინაც, როცა ძალიან ცოტა რეულა წყალში და მაინც დაუნახავს რომ მავნებელია. ანტონის ცეცხლი უჩნდება ადამიანს, რომელსაც წყლულს რასმე „კარბოლკის“ ჰბანენო. უფრო ძა[illegible] ვნებს თითებსა, რომელთაც ზოგჯერ [illegible] შველის და გარდა იმისა, რომ [illegible]. ყველაზე მაწყინარია „კარ[illegible]ომე ქალებისათვის და ბავშვებისთვის სუსტ აგებულებიანებისთვის [illegible] გერმანიაში ჰფიქრობენ [illegible]ჯობიაო ხმარება „კარბოლ[illegible] იქმნას თუ არ მკურნა[illegible] და რეცეპტით. (ბ. ვ.)

[illegible] მოგვითხრობენ ერთს უცნაურს ამბავს, რომელიც ასურათებს ამერიკელს. ერთი ვაჭარი ჩიკაგოში შესულა თავისს კანტორაში და ასეთი მხიარული სახე ჰქონია, რომ მისს ამხანაგს ყურადღება მიუქცევია და ვერ გაუძლია რომ არ არ ეკითხნა მიზეზი რამ დაგაყენა ამ კარგს გუნებაზედაო. „ჩემო კარგო, მიუგო ვაჭარმა: ჩემმა მკურნალმა შემიკვეთა ჯანმრთელობისათვის ფეხით სიარული შინიდამ ამ ჩვენ კანტორამდე. ამ შეკვეთილობის წყალობით, მე დღეს დილით სამი კეთილი საქმე ვქმენ და ამიტომა ვარ ასეთს კარგს გუნებაზედ. ერთის ეკკლესიის წინ მე შემხვდა ერთი დედაკაცი, ხელში ეჭირა ბავშვი და საშინლად სტიროდა. ვკითხე მიზეზი. მიპასუხა, რომ შვილი მოსანათლი მყავს და მღვდელი არ მინათლავს, თუ ერთს დოლლარს (დოლლარი მანეთ-ნახევრიანი ფულია) არ მომცემო. მე დოლლარი არა მაქვს და შვილი მოუნათლავი მრჩებაო. მე ვუთხარი საბრალო დედა-კაცს, ჯიბეში არა მაქვს ერთ დოლლარიანი წვრილი ფული, ათ დოლლარიანი ქაღალდი მაქვს, წაიღე, დაახურდავებინე მღვდელს, ა[illegible] თავისი მიეცი და ხურდა მე დამიბრუ[illegible]. საწყალი დედა-კაცი შევიდა ეკკლესიაში, მერე როცა გამოვიდა, მომიტანა ცხრა დოლლარი ხურდა დიდის მადლობითა და დალოცვითა. ამ სახით სამი კარგი საქმე მოვახდინე: ერთი რომ დედაკაცს ცრემლი შევუშრე, მეორე—მისი ბავშვი გავაქრისტიანე და ცხონების გზაზე დავაყენე და მესამე—მივიღე ცხრა ხალასი დოლლარი ყალბ ათ დოლლარიან ბილეთში, რომელიც დამიხურდავეს ისე, რომ დაჭერის შიშიც-კი გულში არ გამიტარებია. (ბ. ვ.).

პასუხად ბ-ნს ქართულ თეატრის რეცენზენტს.

ჩვენის თეატრის რეცენზენტმა ბ. ს—იმ თავის უკანასკნელ რეცენზიაში, რომელიც დაბეჭდილია „ივერიის“ № 281, წარმოსთქვა ჩემს შესახებ უსაფუძვლო აზრი. რეცენზენტი ამბობს ვითომც, სხვათა შორის, მეც 27 დეკემბერს წარმოდგენილ „იაკობელებში“ სცენაზედ არ ვიცოდი, როგორ და სად მომეძებნა ოთახი პრინცისათვის, მწამებს როლის მოუმზადებლობას და თვითონ სწუხს და ჰკვირდება. მართალია არტისტს ხანდახან ისეთი შეცდომილება მოუვა ხოლმე სცენაზედ, რომ მერე აღარაფრით არ გასწორდება. თითქმის ესევე მოხდა „იაკობელების“ წარმოდგენაზედაც. ერთს ჩვენს არტისტს (დასახელება რა საჭიროა) შესცდა [illegible] იმ [illegible]ში, საცა მე უნდა ამეყვანა პრინცი. ცხადია, როდესაც იქ არტისტი შეცდომითავიდა, მაშინ მე ჩავარდი გაუგებარს მდგომარეობაში და სად უნდა წამეყვანა პრინცი, სამძიმო შეიქმნა, სხვა ღონე და მოხერხება აღარ შეიძლებოდა, გარდა იმისა, რომ მეორე [illegible] და სწორედ ასეც მოვიქეცი. აი ამიტომ ამბობს ბ. რეცენზენტი ს—ი, რომ ჩერქეზიშვილისამ არ იცოდა ოთახი საით ჰქონდა და სად მესულიყო. უმორჩილესად გთხოვთ, ბატონო, როცა ამისთანა შეცდომა დაინახოთ, გაისარჯოთ, თვით შეიტყოთ და გაიგოთ, რა შეცდომაა და რისათვის მოხდა და მერე აღნიშნოთ რეცენზიაში, თორემ აგრე უბუქად საქმის მოგიდება სასარგებლო არ იქნება.

არტისტი-ქალი ლიზა ჩერქეზიშვილისა.

საქართველოს თავადნი.

თავადი დადიანები, თავად დადიანების გვარეულობა მომდინარეობს გიორგი დადიანისაგან, რომელიც 1320 წ. სამეგრელოს დამოუკიდებელ მთავრად იმყოფებოდა. მისი შთამომავალი გიორგი ლევანის ძე დადიანი, სამეგრელოს მთავარი, რუსეთს წავიდა 1700 წელს საქართველოს მეფე არჩილ ვახტანგის ძესთან ერთად.

მათნი შთამომავალნი უწოდა საიმპერატორო გრამატებსა, ბრძანებებსა და სხვა ოფიციალურს საბუთის ქაღალდებში თავად დადიანებად არიან წოდებულნი.

უმართებულესის სენატის დადგენილებით 5 ნოემბერს 1801 წელს, 23 ნოემბერს 1850-სა და 24 მარტს 1859 წ. თავადებად ცნობილ და V გვარეულობათა წიგნში შეტანილ იქმნენ თავადი დადიანები: 1) არტილერიის კაპიტანი ალექსანდრე პეტრეს ძე; 2) გვარდიის პორუჩიკი დიმიტრი ლევანის ძე; 3) პოლკოვნიკი ალექსანდრე ლევანის ძე და შვილნი მისნი ანტონი და მიტროფანე და 4) პეტრე ლევანის ძე.

4 იანვარს 1867 წლის უმაღლესის ბრძანებით სამეგრელოს მთავრის უგანათ. თავადის ნიკოლოზ დავითის ძის მინგრელსკის შთამომავალნი, გარდა საგვარეულოს უფროსისა და მისის ძმის უგანათ. თავადის ანდრია დავითის ძის დადიან-მინგრელსკის შთამომავალთა, ნაბრძანებია იწოდებოდნენ თავად დადიანებად ბრწყინვალების ტიტულით.

თავადნი დადიან-მინგრელსკები და თავადნი დადიანები.

უმაღლესის ბრძანებით 4 იანვარს 1867 წელს უგანათლ. თავადის ნიკოლოზ მინგრელსკის ძმას კორნეტს ანდრია დავითის ძეს დადიანს უგანათლებულესობის ტიტულთან ერთად ნაბრძანები აქვს ატაროს გვარი დადიან-მინგრელსკისა, ხოლო მის შთამომავალთ ატარონ ტიტული თავად დადიანებისა და ისარგებლონ უგანათლებულესობის ტიტულით.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

28 დეკემბერი.

ლონდონი. რობინსონი იწერება პრეტორიიდამ: იოჰანნესბურგი დამშვიდდა და მცხოვრებლებმა იარაღი დაჰყარეს. კრიუგერს განზრახვა აქვს —ჯემსონ[illegible] და სხვა ტყვეებიც გარდასცეს რობინსონს. კრიზისი დასრულდა.

კაპშტადტიდამ იწერებიან: ჯემსონი გარდაეცა რობინსონს. კრიუგერს [illegible] განიხილოს რეფორმების საქმე.

გერმანიის ელჩს ლონდონში, რაცფელდს, ხანგრძლივი თათბირი ჰქონდა ლორდ სოლსბერთან.

ვაშინგტონი. ჰავაის კუნძულების ამერიკის შეერთებულ შტატების შტატად აღიარების საქმე პარლამენტის კომიტეტმა სენატის კომიტეტს გარდასცა; უკანასკნელი კომიტეტი, რომელიც განაგებს სახღვაო საქმეებს, თხოულობს, გაძლიერებულ იქმნას სამხედრო საზღვაო პერსონალიო. ზღვათა მინისტრმა, ჰერბერტმა, წინადადება წარმოადგინა, რომლით თხოულობს—12 ახალი გემი იქმნას გაკეთებულიო.

ნიუ-იორკი. დეპეშა კარაკასიდამ (ვენესუელაშია): მთავრობამ დაატუსაღა მრავალი საპატიო პირი, რომელთ ბრალდებათ, რომ ახლანდელის მთავრობის დამხობა განუზრახავთო. ხსენებულნი პირნი, გუზმანის და ბლანკოს მეთაურობით, მოქმედებდნენ იმ პარტიასთან შეთანხმებით, რომელიც ინგლისს თანაუგრძნობს.

გაზეთ „World“-ში დასტამბულია დეპეშა კარაკასიდამ, რომ ვენესუელაში რევოლიუციონური მდგომარეობა არისო. მთავრობა პარლამენტს სთხოვს შეიწყნაროს კანონპროექტი, რომლით ყველა ის პირნი, ვისაც საიდუმლო მოლაპარაკება ექნება გამართული რომელიმე არა ამერიკელ სახელმწიფოსთან, სიკვდილით უნდა იქმნან დასჯილნიო. რევოლიუციონური მოძრაობა ვენესუელაში ინგლისმა შეამზადაო, ამბობს მთავრობა.

—

საღამოს დეპეშა

29 დეკემბერი.

პეტერბურგი. 1896 წ. 1 იანვრიდან დაიწყებს მოქმედებას 1895 წ. 23 დეკემბერს ფინანსთა მინისტრისაგან დამტკიცებული ინსტრუქცია იმის გამო, თუ როგორ იმოქმედებს ახალი კანონი შაქრის მრეწველობის შესახებ.

28 დეკემბერს ჭადრაკის პარტია სტეინიცმა მოუგო ლასკერს, ხოლო ჩიგორინმა პილსბერის.

მოსკოვი. სატეხნიკო და საპროფესიონალო განათლების მოღვაწეთა კრება გახსნა საპატიო თავმჯდომარემ დიდმა მთავარმა კონსტანტინე კონსტანტინეს ძემ. დაესწრნენ: დიდი მთავარი სერგი ალექსანდრეს ძე მეუღლითურთ, საერო განათლებისა და გზათა მინისტრები, უმაღლესი მოხელენი, პროფესორები და კრების წევრნი. სიტყვები წარმოსთქვეს: გრაფმა დელიანოვმა, თავ. გოლიცინმა, სენატორმა კაპნისტმა, ქალაქის მოურავმა, პროფ. დუხოვსკიმ და ანოპოვმა. კრების მდივანმა, ისაენკოვმა, წაიკითხა კრების მოსამზადებელ კომიტეტის მოღვაწეობის ანგარიში.

ბერლინი. „ჩრდილოეთ-გერმანიის საყოველთაო გაზეთი“ ამტკიცებს, [illegible] 1884 წლის ხელშეკრულობაში არ მოიპოვება დადგენილება იმის შესახებ, ვითომც ინგლისი იყოს უზენაესი მფარველი ტრანსვაალისა. პირიქით, ტრანსვაალი იმ დროდან სრულიად დამოუკიდებელი სახელმწიფო იყო, რასაც არც ინგლისის მთავრობა დღემდის უარს არ ჰყოფდა.

ბერლინი («ნოვ.»). „ნაციონალ ცეიტუნგ“ ამბობს, თუ ინგლისი განაგრძობს ავაზაკურს პოლიტიკას ტრანსვაალში, ომი აუცილებელიაო.

გაზ. „ნეიესტე ნახრიხტენ“ სწერს, რომ ზღვათა მინისტრი იმპერატორმა [illegible] საჩქაროდ პოტსდამშიო; ინგლისის შეიარაღება გერმანიასაც აიძულებს ფრთხილად იყოსო.

ბრიუსელი. ანტვერპენში მცხოვრებმა ფლამანდელებმა ადრესი გაუგზავნეს ბოერებს, რომელშიაც ქებით იხსენიესენ ბოერთა გმირობას.

ლონდონი. პრეტორიიდან იწერებიან: „ამბობენ, მთავრობას ხელში ჩაუვარდა საბუთები, რომელნიც ამტკიცებენ, რომ ტრანსვაალში მომხდარი არეულობა შედეგია შეთქმულებისა, რომლით განზრახული იყო რესპუბლიკის შეერთებაო“.(?)

ლონდონი. გერმანიის ელჩმა სოლსბერის ყურადღება მიაქცია იმ გარემოებას, რომ ინგლისის გაზეთები მტრულად აიმხედრნენ გერმანიის წინააღმდეგაო.

ნიუიორკი. გაზ. «უორლდს» ატყობინებენ კარაკასიდან: «ვენესუელის მთავრობას ცნობა მოუვიდა, რომ კუანის მდინარით მოვიდა ჯარიო. მთავრობა ალბათ გაგზავნის იქითკენ ჯარებს, რათა წინააღუდგეს შემოსევას.»

„ივერიის“ ფოსტა.

ქუთაისს, ვ. მას—ას: თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება, რადგანაც ფაქტები, რომელნიც აღნიშნულია, უკვე გვქონდა ჩამოვლილი თავის დროზე.

ხაშური. ი. აღელვებულს: თქვენი კორესპონდენცია რედაქციას არ მიუღია.

განჯას, ისევ მას: ვერ დავბეჭდავთ.

ქუთაისს, მ. ლ—ს: თქვენი „ღია წერილი“ არ დაიბეჭდება.

ხონს, ალ. წულუკიძეს დიდის სიამოვნებით.

განცხადებანი

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმ[illegible] ნავასარდიანისა

კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ.

ავადმყოფთ [illegible] ექიმნი ყოველ [illegible] დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. [illegible] ნავასარდიანი, 11—12 საათ. იმათ, ვისაც სჭირს: სნეულებანი საშარდო, ვენერიული და სიფილისი.

ე. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ექ. ქალი ა. ი. სოროკინ შჩერბინინისა, 10—11 საათ. სნეულებანი: დედათა სქესისადა შინაგანი.

ი. ფ. პროტასევიჩი. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურისა, ყელისა, ცხვირის და გულ-მკერდისა.

ა. ზ. კარაპეტიანცი, 1—1½ საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ი. ფ. პროტასევიჩი, 5—6: საათ. ორშაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს.

ა. გ. გურკო, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

ბ. ა. ნავასარდიანი, 7—7½ საათამდის.

ა. გ. გურკო. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდის ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგების და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ფასი კონსილიუმის და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

(857—1468)

[illegible]

ვედრა „ჰიგიენა“

ამხანაგობისა ს.-პეტერბურგში, ალექსანდრეს მოედანი, 9. მოსკოვში, ვარვარკა.

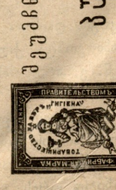

(9—8—7)

Дозволено цензурою, Тифлисъ 29 го Декабря 1895 г.

სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა.

რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.